

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

M.Kayhan KURTULDU¹
Abdullah AYAYDIN²

Özet:Bu araştırmanın temel amacı, öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını bazı değişkenler açısından incelemektedir. Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır; öğretmen adaylarının mesleki kaygıları sınıf ve bölüm bakımından farklılık göstermekte midir? Araştırmanın verileri, 2009 – 2010 öğretim yılı güz yarısında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 383 (234 Resim-iş öğretmenliği + 149 Müzik öğretmenliği) öğrenciye “Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği”nin uygulanmasıyla elde edilmiştir. Elde edilen verilere yönelik güvenilirlik katsayısı ölçümü, faktör analizi ve gruplar arası karşılaştırmalar için “t” testi ve anova testi yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre yapılan değerlendirmeler sonucunda mesleki kaygı düzeyinin sınıf düzeyi arttıkça yükseldiği anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara yönelik bazı öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Kaygı Düzeyi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Resim-iş, Müzik

Investigation of Vocational Anxiety Levels of Students of Visual Art Education Department

Abstract:The purpose of this study is to examine the vocational anxiety of candidate teachers according to some variables. In this study question about if professional anxiety exhibit differences according to the department and class has answered. Data for this study were collected through the administration of the “Preservice Teacher Concerns Checklist” to 383 (234 Visual Art Teachers + 149 Music Teachers) students educating in Karadeniz Technical University, Fatih Faculty of Educational, Department of Art Education during the fall semester of 2009 – 2010 academic year. Reliability coefficient measurements, factor analysis and “t” test and anova test to make comparing between groups have made for the collected data. At the end of the comments according to results it has understand that anxiety level is getting rise while class level is rising. Some suggestions have proposed intended for the obtained results.

Key Words: Vocational Anxiety Level, Visual Art Education, Drawing, Music

GİRİŞ

Eğitim insanın gıdasıdır. Yaşamını sürdürmek için insanın doğuştan getirdiği hemen hiçbir davranışı yoktur. Emme, solunum, tutunma, ağlama gibi birkaç tepkisinin dışında insan, yaşam için gerekli her davranışını öğrenmek zorundadır (Ataünal, 2000:1).

Sanat eğitimi de eğitim sürecinin bir parçasıdır. NAEA’ya (1994:1) göre; sanat başlangıçtan beri bir parçamız olmuştur. Göçebe halkların ataları için şarkı söylemeleri ve dans etmelerinden, avcılarının avlarını mağara duvarlarına, çizmelerinden, ebeveynlerin, çocukları için kahramanlık hikâyelerini canlandırmalarından beri sanat insan deneyimini betimlemekte, tanımlamakta ve derinleştirmekte bir aracı olmuştur. İnsanlar, zamanı ve uzayı, deneyim elde edecekleri olayları, ruh ve bedeni ve zekâyla duyguyu bağlamak için anlamaya sürekli, bir ihtiyaç duymuşlardır. İnsan, bu bağlantıları ve başka türlü açıklanamayanları açıklamak için sanatı yaratmıştır

Eğitim sürecini önemli ölçüde yönlendirecek ve kumanda edecek öğelerin en önemlisi öğretmendir. Sönmez’ e (1994:10) göre; istendik davranışları kılavuzlayan ve sağlayan öğelerden biri de öğretmendir. Öğretmen, eğitim durumlarını düzenleyen ve uygulayanlardan biridir. Onun konu alanını çok iyi bilmesi, eğitim ve öğretimle ilgili bilgi, beceri tutumlarla donanmış olması gerekir. Öğretmendeki eksiklikler, tutarsızlıklar eğitim ortamını olumsuz yönde etkileyebilir.

¹ Yrd.Doç.Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, kayhankurtuldu@gmail.com

² Yrd.Doç.Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, abdullahayaydin@hotmail.com

Öğretmenin tutum ve davranışları eğitim ortamını dolayısı ile öğrencilerin tutum ve davranışlarını da etkileyebilir. Eğitim ortamını etkileyebilecek etmenlerden biri de kaygıdır. Ülgen'e (1995:273) göre; kaygı (endişe, anxiety) belirsiz bir korkunun ya da kötü bir şey olacağı duygusunun, sürekli baskın olduğu durumdur. Demirel'e (2001:72) göre ise; kaygı, stres yaratan durumların bireyde oluşturduğu üzüntü, gerginlik gibi, hoş olmayan duygusal ve gözlenebilen reaksiyonlardır. Başka bir ifade ile kaygı, kişinin bir uyarıya karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumudur (Aydın&Dilmaç, 2004:231).

Scovel (1978), kaygının iki farklı türde tanımlanabileceğini, örneğin öğrenme sürecini zorlaştıran ve öğrenci başarısını engelleyen olumsuz kaygı (debilitating anxiety) ile kişilerin doğal edimlerinin daha üstünde başarı sağlamalarına neden olan olumlu kaygının (facilitating anxiety) ayırt edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Olumlu kaygı, öğrenciyi öğrenmeye karşı istekli kılmakta ve öğrenciyi öğrenme sürecine aktif olarak katılmaya özendirilmekte iken, olumsuz kaygı ise öğrencinin aşırı derecede üzüntü hissetmesine ya da kendinden şüphe duymasına neden olmaktadır (Akt; Baştürk, 2007:167). Böylece kaygı normalin üzerine çıkmakta ve başarıyı etkileyebilecek düzeye ulaşabilmektedir.

Öğrencinin akademik başarı ya da başarısızlığı, öğrencinin kendisi, ailesi ve içinde yaşadığı toplum bakımından oldukça önem taşımaktadır, akademik yönden başarılı, nitelikli insan gücü potansiyelinin bir toplumun kalkınmasında en temel güç olduğu kabul edilmektedir. Bu anlamda eğitime yapılan yatırımın uzun vadede toplum kalkınması için yapılan bir yatırım olduğu söylenebilir. Bununla birlikte eğitime yapılan yatırım karşılığında eğitimden beklenen yararın sağlanamadığı da öne sürülmektedir (Yıldırım, 2000:167).

Olumsuz yönlerine rağmen kaygının organizmayı uyarıcı, koruyucu ve motive edici özellikleri de vardır. Kişinin yaralanma, acı, cezalandırılma, ayrılık, düş kırıklığı gibi durumlara karşı kendisini hazırlaması kaygının *uyarıcı*, tedbir alması ve eğer olumsuzluklar yaşanırsa daha kolay atlması *koruyucu* ve başarısız olma endişesi ile daha çok çalışmaya sevk etmesi ise *motive edici* özelliklerine verilebilecek örneklerdir (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007).

Bazı etkinlikler mesleki kaygıyı artırabilir. bu kaygıda branş da etkili olabilir. Örneğin, bir gencin müziksel bir etkinlikte kalabalıklar önünde belirli bir performans ve başarıyı yakalamak zorunda olması kaygısını artırabilir. Bu durum ayrıca bir toplumsal kaygı kavramını ortaya çıkarabilir (Osborne, Kenny & Holsomback, 2005). Benzer şekilde bir resim öğretmenin seyirci önünde yapacağı etkinlikler (canlı performans, süreç sanatı vs) ya da toplumun beğenisine sunulacak aktiviteler, kaygısını etkileyebilir.

Bireysel farklılıklar arasında yer alan yetenek, başarı, güdülenme, çalışma alışkanlıkları, sınav kaygısı, benlik saygısı gibi değişkenler birçok kaygı ile ilişkilidir. Bozanoğlu'na (2005:20) göre; normal zekâya sahip öğrencilerin kendilerinden beklenildiği kadar ve bunlardan bazılarının da kendi akranları kadar bile başarılı olamaması, zeka dışında başarıyı etkileyebilecek başka faktörlerin varlığını düşündürmektedir. Zekâ faktörü dışarıda tutulduğunda, bu faktörlerin başında güdülenme gelmektedir. Öğrencinin akademik yaşamın gerektirdiği temel etkinliklere ilişkin güdülenme düzeyi yeteri kadar yüksek olmalıdır. Güdülenme, başarı için gerekli bilişsel ve davranışsal etkinliklere ayrılan enerjinin miktarını belirlemektedir. Öğrencinin başarılı olma gereksinimi, okumaya ve öğrenmeye olan ilgisi, kendisine bir amaç belirleyip belirlemediği, amaçlarının gerçekçiliği ve işlevselliği, geçmiş başarı ve başarısızlığını hangi değişkenlere yüklediği, öğrenebilme konusunda kendine ilişkin yeterlilik algısı ve neden öğrendiğine ilişkin bilişlerinin tümü onun "Güdülenme düzeyini" etkilemektedir.

Bir olayın stres yaratıcı olarak değerlendirilmesi, o olayın kendinden ziyade birey tarafından algılanışı, yorumlanmasının yanı sıra kişinin psikolojik savunmaları ve geliştirdiği baskı çıkma becerilerine bağlıdır. Tüm bunlar ego fonksiyonu içerisinde gelişir. Ego fonksiyonu tam olan bireylerde iç ve dış dünya ile uyumlu denge kurulmuştur. Egonun fonksiyonunun tam olmaması ve strese uzun süre maruz kalınması bireyde kaygı yaratmaktadır. Kaygı stresin bir ürünü olarak değerlendirilmekte ve hoş olmayan bireyi rahatsız eden ve olumsuz etkileyen bir duygu durumu olarak tanımlanmaktadır (Özgan, Balkar ve Eskil, 2008).

Problem Cümlesi

Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeyleri nedir ve bazı değişkenlere göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın iki temel amacı vardır. Birincisi, Resim-iş ve Müzik öğretmen adaylarının mesleki başarıları ile ilgili kaygı düzeylerinin hangi düzeyde olduğunu belirlemektir. İkinci temel amacı ise, öğretmen adaylarının mesleki başarıları ile ilgili kaygı düzeylerinin önceden belirlenen bazı değişkenlere göre (bölüm ve sınıf) farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır.

Sayıtlar

Bu araştırmanın iki temel sayıtlısı vardır. Bunlardan birincisi, bu araştırma için alınan örneklemin, (çalışma grubu) evrenin tüm özelliklerini taşıyor ve evreni temsil edecek yeterlilikte olduğunun kabul edilmesidir. İkinci sayıtlı ise elde edilen verilerin, araştırmaya katılanların samimi ve içten cevaplarını yansıttığıdır.

YÖNTEM**Çalışma Grubu**

Bu araştırma betimsel analiz modeli içinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu, 2009 – 2010 öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 234 Resim-iş öğretmenliği ve 149 Müzik öğretmenliği öğrencisi olmak üzere toplam 383 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Saban, Korkmaz, Akbaş, (2004) tarafından, Borich'den (1996) uyarlanarak geliştirilen “Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği”nin uygulanmasıyla elde edilmiştir. Öğretmen adaylarından bir Likert – tipi beşli dereceleme formatını (1= Kaygılanmıyorum, 2= Çok Az Kaygılanıyorum, 3= Kısmen Kaygılanıyorum, 4= Oldukça Kaygılanıyorum, 5= Çok Kaygılanıyorum) kullanarak ölçekte yer alan sorulara ilişkin kaygı düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretmen Adayı Kaygı ölçeği, toplam üç bölümden (**BMK**:ben - merkezli kaygılar, **GMK**:görev - merkezli kaygılar, **ÖMK**: öğrenci - merkezli kaygılar) ve 36 maddeden oluşmaktadır. Kullanılan ölçek orijinal hali ile 45 maddeden oluşmaktadır. Fakat araştırmacılar tarafından gözden geçirilen ölçek üzerinde, sanat eğitimine daha uygun olduğu düşünülen 36 madde dikkate alınmıştır. Araştırmada kullanılan “Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği “ Ek 1’de verilmektedir. Ölçekte yer alan her bölüm için madde sayısı ve ilgili faktöre giren maddeler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1 Maddelerin Faktörlere Göre Dağılımı

Faktör	Maddeler
BMK	2, 6, 8, 9, 10, 18, 23, 24, 27, 31, 32, 35, 36
GMK	1, 4, 5, 7, 11, 14, 19, 20, 21, 22, 26
ÖMK	3, 12, 13, 15, 16, 17, 25, 28, 29, 30, 33, 34

Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği, ilk önce Fuller ve Parson (1974) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek, daha sonra, birçok araştırmacı tarafından (Rogan, Borich & Taylor,1992) geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları da yapılarak çeşitli araştırmalarda kullanılmıştır. Ölçeğin orijinali, önermelerden oluşmaktadır. Bu araştırmaya özgü olarak, ölçekte yer alan önermeler soru şekline dönüştürülerek kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği'nin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Buna göre, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları ölçeğin birinci bölümü (ben-merkezli kaygılar) için .76, ikinci bölümü (görev-merkezli kaygılar) için .73 ve üçüncü bölümü (öğrenci-merkezli kaygılar) içinde .76 olarak hesaplanmıştır (Akt: Taşgın, 2006).

Verilerin Analizi

Araştırmada ölçek yoluyla toplanan verilerin analizi ve yorumu için SPSS paket programı kullanılmıştır. Yapılan çalışmadan elde edilen verilerin incelenmesinde Taşgın (2006) tarafından yapılan faktörlere yönelik güvenilirlik katsayısı dikkate alınmış, fakat ölçeğe yönelik genel güvenilirlik katsayısı ölçümü bu uygulama için ayrıca tekrarlanmıştır. Güvenirlik ölçümlerinde Cronbach's Alpha katsayısı 0,95 olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuç ölçeğin bu çalışma için oldukça yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermiştir. Çalışma için ayrıca faktör analizi, çalışma uygunluğu ve faktörlenebilirlik düzeyi belirleme ölçümleri de yapılmıştır. Yapılan faktör analizinde maddelerin öz değeri 1'den büyük 3 faktör altında toplandığı görülmüştür. Ölçeğin toplam varyansı açıklama oranı ise %50,92 olarak bulunmuştur. Ölçeğe yönelik KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu testi sonucu 0,96

olarak bulunmuştur. Ölçeğin Bartlett's faktörlenebilirlik düzeyi ise $p < .001$ düzeyine göre (Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 7650,13 - p = .000$) anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin çok değişkenli ve normal dağılımlı olduğu ve kullanılan örneklemin faktör analizine uygun olduğu sonucunu desteklemektedir. Kullanılan ölçeğe yönelik verilen cevapların normal dağılıma uygun olup olmadığına yönelik değerlendirmelerde normallik dağılımı testi yapılmış ve sonuçların normal dağılıma uygun olduğu anlaşılmıştır. Normal dağılıma uygun olması sebebiyle parametrik testler uygulanması uygun görülmüştür. Öğrencilerin verdikleri cevapların sınıf ve bölüm değişkenine göre ölçülmesinde "t" testi ve Anova testi gerçekleştirilmiştir. Yapılan ölçümlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,001$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına ilişkin elde edilen bulgular bu bölümde tablolar halinde ve araştırma sorularına göre alt başlıklar halinde analiz edilerek yorumlanmıştır. **GMK:** Görev - Merkezli Kaygılar, **ÖMK:** Öğrenci - Merkezli Kaygılar, **BMK:** Ben - Merkezli Kaygılar

1. Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları sınıf (1-2-3-4.sınıf) bakımından farklılık göstermekte midir?

Tablo 2: Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırması

Faktörler	Sınıflar	N	\bar{X}	SS	Sig.
F1 GMK	Birinci sınıf	105	1,90	0,87	,000
	İkinci sınıf	85	2,27		
	Üçüncü sınıf	102	2,52		
	Dördüncü sınıf	91	3,10		
F2 ÖMK	Birinci sınıf	105	2,11	0,82	,000
	İkinci sınıf	85	2,39		
	Üçüncü sınıf	102	2,61		
	Dördüncü sınıf	91	3,27		
F3 BMK	Birinci sınıf	105	1,93	0,84	,000
	İkinci sınıf	85	2,27		
	Üçüncü sınıf	102	2,43		
	Dördüncü sınıf	91	3,04		

Tablo 2 incelendiğinde ölçeği oluşturan 3 ana faktöre yönelik anlamlı bir fark olduğu gözlenmektedir. Faktörler içerisinde $p < 0.05$ düzeyine göre oluşan anlamlı farkın gruplar boyutunda artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Ortalama (\bar{X}) değerleri incelendiğinde oluşan farkın 4. sınıflar yönünde olduğu ve sınıf yükseldikçe değerlerin arttığı görülmektedir. Bu duruma göre oluşan mesleki kaygının 4. sınıflarda kendini gösterdiği ve sınıf düzeyi arttıkça kaygının da arttığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

2. Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları branşı (Resim-iş ve Müzik) bakımından farklılık göstermekte midir?**Tablo 3: Branş Değişkenine Göre Öğrencilerin Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırması**

Faktörler	Program	N	\bar{X}	SS	p
F1	Resim	234	2,41	0,82	,098
GMK	Müzik	149	2,43	0,93	
F2	Resim	234	2,55	0,79	,037
ÖMK	Müzik	149	2,63	0,87	
F3	Resim	234	2,40	0,81	,080
BMK	Müzik	149	2,41	0,90	

Tablo 3'e göre branş değişkenine yönelik anlamlı farklılığın yalnızca öğrenci merkezli kaygı faktörüne yönelik gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Yalnızca 2. faktör yönünde $p < 0,05$ düzeyine göre gerçekleşen farkın Müzik Öğretmenliği öğrencileri yönünde olduğu görülmektedir. Bu duruma göre Müzik Öğretmenliği programı öğrencilerinin öğrenci merkezli kaygılarının kısmen daha fazla olduğunu söylemek mümkündür. Diğer faktörlerde gruplar arasında anlamlı bir fark oluşmamış, kaygı düzeyleri eşit oranlarda gerçekleşmiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Yapılan çalışmada örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinin sınıf değişkenine göre artmakta olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Analiz sonuçlarında elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yaklaştıkları hissettikçe mesleki kaygı düzeylerinin arttığını göstermiştir. Resim-iş ve Müzik öğretmeni adaylarının cevapları karşılaştırıldığında, görev merkezli ve ben merkezli kaygı boyutunda eşit düzeyde oldukları, öğrenci merkezli kaygı boyutunda ise Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin daha kaygılı olduğu anlaşılmıştır. Genel olarak baktığımızda bölüm ilişkisine oranla, sınıf düzeyi ilişkisinin daha etkin olduğu görülmüştür. Bu durumda kaygı düzeyi ve kaygının artışında sınıf değişkeninin bölüm değişkenine göre daha belirleyici olduğu anlaşılmaktadır.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, öğrencilerin son sınıf düzeyinde öğretmenlik uygulaması ve sınıf içi uygulamalar içeren çeşitli dersler almış olmasının sonuçlar üzerinde etkili olduğu söylenilebilir. Öğretmen adaylarının gerek görev merkezli, gerek ben merkezli, gerekse öğrenci merkezli kaygılarının öğretmenlik mesleğine yaklaştıkça artması doğal bir sonuçtur. Öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin sınıf arttıkça yükselmesi, kaygıyı oluşturan etmenlerin de sınıf yükseldikçe kendini gösterdiği düşünülebilir.

Sınıf düzeyi yükseldikçe artan kaygı düzeyi, üst sınıflarda kaygının normalin üzerinde seyredebileceğini göstermektedir. Normalin üzerindeki kaygı bireyleri olumsuz yönde etkileyebileceğine göre, üst sınıflardaki kaygı düzeyinin düşürülmesine yönelik çalışmaların yapılması gereklidir. Ayrıca düşük kaygının da düşük motivasyona sebep olabileceği göz önüne alındığında; üst sınıflardaki yüksek kaygı ile alt sınıflardaki düşük kaygının belirli düzeye çekilerek belirli bir dengenin oluşturulmasına çalışılmalıdır. Bu amaçla yapılacak çalışmalardan birisi, kaygıya neden olduğu düşünülen ve son sınıfta yığılma gösteren mesleki uygulama içeren derslerin sınıflara göre dengeli olarak dağıtılması olabilir.

Mesleki kaygının kontrol edilmesinde etki olan yöntemlerden biri de öğretmen adaylarına rehberlik edebilecek bilgilerin ve danışmanlığın yapılması olarak düşünülebilir. Birinci sınıftan itibaren öğretmenlik mesleği ve öğretmenlik becerilerini geliştirmeye yönelik bilgilendirilen ve bu yolla desteklenerek motivasyonu artırılan öğrencilerin, ilerleyen aşamalarda yüksek kaygı sorunu yaşamalarının önüne geçilmesi mümkündür.

KAYNAKÇA

- AKGÜN, A. GÖNEN, S. AYDIN, M. (2007). *İlköğretim Fen Ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi** www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 6(20), 283 – 299.
- ATAÜNAL, A. (2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş veya Nasıl Bir İnsan?* Ankara: 20 Mayıs Eğitim Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı Yayını:3
- AYDIN, E & DİLMAÇ, B. (2004). **Eğitime İlişkin Çeşitlemeler** (Ed:Musa Gürsel), Konya: Eğitim Kitabevi
- BAŞTÜRK, R. (2007). *Kamu Personeli Seçme Sınavına Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 17(2), 163–176.
- BOZANOĞLU, İ. (2005). *Bilişsel Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Grup Rehberliğinin Güdülenme, Benlik Saygısı, Başarı ve Sınav Kaygısı Düzeylerine Etkisi*, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 38(1), 17–42.
- DEMİREL, Ö. (2001). **Eğitim Sözlüğü**, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- NAEA (National Art Education Association). (1994). **The National Visual Arts Standarts**, Reston:1916 Association Drive
- OSBORNE, M. S., KENNY, D. T. & HOLSOMBACK, R. (2005). *Assessment of Music Performance Anxiety in Late Childhood: A Validation Study of the MPAI-A*, **International Journal of Stress Management**, 12(4), 312-330.
- ÖZGAN, H. BALKAR, B. ESKİL, M (2008). *Eğitim Fakültesi Öğrencileri Tarafından Sınıfta Algılanan Stres Nedenleri Ve Kişisel Değişkenlerin Strese Olan Etkisi*, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 7(24), 337-350.
- SABAN, A. KORKMAZ, İ. AKBAŞLI, S. (2004). *Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları*, **Eğitim Araştırmaları**, 5(17), 198 –209.
- SÖNMEZ, V. (1994). **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, Ankara: Anı Yayıncılık
- TAŞĞIN, Ö. (2006). *Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 14(2), 679 – 686.
- ÜLGEN, G. (1995). **Eğitim Psikolojisi**, Ankara: Lazer Ofset Matbaa Tesisleri
- YILDIRIM, İ. (2000). *Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı Ve Sosyal Destek*, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 18, 167 – 176.

Ek 1:

ÖĞRETMEN ADAYI KAYGI ÖLÇEĞİ

Değerli Öğretmen Adayı: Bu ölçeğin temel amacı, öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğunuz çeşitli kaygıları ortaya çıkarmaktır. Yakın gelecekte öğretmen olacağınızı düşündüğünüzde en çok kaygılandığınız durum nedir? Unutmayınız ki, ölçekte yer alan soruların doğru veya yanlış cevapları söz konusu değildir; çünkü her öğretmen adayının kaygı duyduğu durum farklıdır. Lütfen ölçekte yer alan her bir ifadenin sizi şu anda ne kadar kaygılandırıldığını aşağıdaki beşli dereceleme ölçeğine göre belirtiniz.

1 = Kaygılanmıyorum 2 = Çok az kaygılanıyorum 3 = Kısmen kaygılanıyorum
4 = Oldukça kaygılanıyorum 5 = Çok az kaygılanıyorum

1	Acaba etkili ve verimli ders planları hazırlamak için gerekli olan zamanı bulabilecek miyim?	1	2	3	4	5
2	Acaba etkin bir sınıf yönetimi için yeterli bilgi ve beceriye sahip olacak mıyım?	1	2	3	4	5
3	Acaba farklı yollarda öğrenen öğrencilerin ihtiyaçlarına kendimi adapte edebilecek miyim?	1	2	3	4	5
4	Acaba hem öğretime hazırlık yapmak hem de dinlenmek için yeterli zaman bulabilecek miyim?	1	2	3	4	5
5	Acaba her gün çok sayıda öğrenciyle uğraşabilecek miyim?	1	2	3	4	5
6	Acaba kaliteli ders planları hazırlamak için yeterli bilgi ve beceriye sahip olacak mıyım?	1	2	3	4	5
7	Acaba okuldaki branş öğretmenlerinden veya diğer uzmanlardan yeterli yardım alabilecek miyim?	1	2	3	4	5
8	Acaba okuldaki diğer öğretmenler yetersiz olduğum alanların farkına varacaklar mı?	1	2	3	4	5
9	Acaba okuldaki meslektaşlarım öğretmenliğim bakımından benim yetersiz olduğumu düşünecekler mi?	1	2	3	4	5
10	Acaba okuldaki meslektaşlarımın bana olan saygılarını kazanabilecek miyim?	1	2	3	4	5
11	Acaba okuldaki öğretim programının dışına çıkabilecek miyim?	1	2	3	4	5
12	Acaba öğrencilerimde kendine güven ve başarı duygularını geliştirebilecek miyim?	1	2	3	4	5
13	Acaba öğrencilerimde öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirebilecek miyim?	1	2	3	4	5
14	Acaba öğrencilerimi objektif olarak değerlendirebilmek için yeterli zaman bulabilecek miyim?	1	2	3	4	5
15	Acaba öğrencilerimi öğrenmeye motive edebilecek miyim?	1	2	3	4	5
16	Acaba öğrencilerimin beslenme ve sağlık problemlerinin öğrenmelerini nasıl etkilediğini anlayabilecek miyim?	1	2	3	4	5
17	Acaba öğrencilerimin davranışlarını etkileyebilecek psikolojik ve kültürel farklılıkları anlayabilecek miyim?	1	2	3	4	5
18	Acaba öğrencilerimin sınıftaki kurallar doğrultusunda davranmalarını sağlayabilecek miyim?	1	2	3	4	5
19	Acaba öğretim ile ilgili çok fazla işle veya sorumlulukla baş edebilecek miyim?	1	2	3	4	5
20	Acaba öğretim programının değişmezliği ile başa çıkabilecek miyim?	1	2	3	4	5
21	Acaba öğretmenlerden beklenen çok sayıda standartları karşılayabilecek miyim?	1	2	3	4	5
22	Acaba sınıfım çok kalabalık olursa, öğrencilerle baş edebilecek miyim?	1	2	3	4	5
23	Acaba sınıfımda benim sorumlu tutulacağım utanç verici bir olayla karşı karşıya gelecek miyim?	1	2	3	4	5
24	Acaba sınıfımda çok gürültü olduğunda, okul müdürü hakkımda ne düşünecek?	1	2	3	4	5
25	Acaba sınıfımda öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerimin problemlerini teşhis edebilecek miyim?	1	2	3	4	5
26	Acaba sınıfımda sürekli sorun çıkaran öğrencilerle başa çıkabilecek miyim?	1	2	3	4	5
27	Acaba sınıfımda yöneticiler tarafından gözleniyorken başarılı olabilecek miyim?	1	2	3	4	5
28	Acaba sınıfımdaki bazı öğrencilerin neden yavaş öğrendiklerini anlayabilecek miyim?	1	2	3	4	5

29	Acaba sınıftaki her öğrencinin zihinsel ve duygusal gelişimine rehberlik edebilecek miyim?	1	2	3	4	5
30	Acaba sınıftaki her öğrenciye kendi potansiyelini keşfetmesi ve geliştirmesi için yardım edebilecek miyim?	1	2	3	4	5
31	Acaba sınıftaki öğrencilerin bana olan saygılarını kazanabilecek miyim?	1	2	3	4	5
32	Acaba sınıftaki öğrencilerin beni sevmelerini sağlayabilecek miyim?	1	2	3	4	5
33	Acaba sınıftaki öğrencilerin bireysel ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek miyim?	1	2	3	4	5
34	Acaba sınıftaki öğrencilerin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarının farkına varabilecek miyim?	1	2	3	4	5
35	Acaba sınıfta öğretim için sahip olduğum zamanı etkin olarak kullanabilecek miyim?	1	2	3	4	5
36	Acaba veliler öğretmenliğim bakımından beni yeterli görecekler mi?	1	2	3	4	5